

Bouwhistorische verkenning
met waardenstelling
en aanbeveling

Laan ten Boomen 30 te Lierop

Langgevelboerderij Laan ten Boomen 30 te Lierop

Oude foto van de boerderij.

Colofon

Redactie: Jos Bertens

Teksten: Jos Bertens

Fotografie: Pedro Schamp

Tekenwerk: Pedro Schamp

Veldwerk: Jos Bertens

Copyright: Schamp Bouwkundig Advies

Inhoud

Colofon	2
Inhoud	3
Voorwoord	4
Inleiding	5
De boerderij in haar historische context	6
Beschrijving van de boerderij	11
Exterieur	11
Vorgevel (noordzijde)	11
Kopgevel (westzijde)	13
Achtergevel (zuidzijde)	13
Eindgevel (oostzijde)	15
Interieur	18
Woongedeelte	18
Bedrijfs gedeelte	19
Bijgebouwen	21
Het schop	21
Het bakhuisje	22
Het kippenhok	22
Waardering	26
Cultuurhistorische waardestelling	26
Bouwhistorische waardestelling	27
Waardering boerderij en bijgebouwen	28
Conclusie	30
Advies	31
Bijlagen	32
Bijlage 1 – Waardenstelling boerderij	32
Bijlage 2 – Waardenstelling schop	33

Boerderij Laan ten Boomen 30 te Lierop

Voorwoord

Als de functie van een boerderij gaat veranderen, komt er doorgaans veel om de hoek kijken. Het agrarische gebruik van het gebouw houdt op te bestaan en een daaropvolgende bestemmingswijziging is meestal onderhevig aan een ingewikkeld vergunningentraject. Bij een boerderij buiten de bebouwde kom is een verruiming van de bestemming mogelijk indien het gebouw cultuurhistorische waarde heeft. Nu is boerderij Laan ten Boomen 30 een rijksmonument en voldoet derhalve ruimschoots aan deze voorwaarde.

Een uitgebreide beschrijving van de boerderij, gevolgd door een aparte waardering van de cultuurhistorisch waardevolle elementen, kan een basis vormen bij de keuze tussen wat te veranderen en wat te behouden. Dat er veel aan de boerderij zal moeten worden gewijzigd is evident, gezien de nieuwe bestemming. Deze wordt echter ook de nieuwe economische drager voor het voortbestaan van het gebouw. De noodzakelijke veranderingen moeten echter met een grote zorgvuldigheid worden ontworpen en uitgevoerd. Bij een monument dienen wijzigingen zich immers aan te passen aan de karakteristiek van het gebouw.

In deze bouwhistorische verkenning is naast een beschrijving van alle onderdelen van hoofdgebouw en bijgebouwen ook alles gefotografeerd en globaal uitgetekend. Er is tevens een waardenstelling gemaakt, waarbij de verschillende onderdelen worden geclassificeerd in de categorieën: hoog monumentwaardig, positief monumentwaardig en indifferent monumentwaardig. De genoemde categorieën geven respectievelijk aan welk onderdeel van het gebouw perse behouden moet blijven, wat onder voorwaarden mag worden gewijzigd en wat zonder meer geamoveerd mag worden. In de bijbehorende tekeningen worden deze categorieën extra in kleur aangegeven. De rapportage wordt afgesloten met een samenvattende conclusie, gevolgd door een advies.

Wij zijn veel dank verschuldigd aan de eigenaren Cor en Laura voor hun inbreng bij de historie van de bedrijfsvoering en de veranderingen die zij aan de boerderij in de loop van de tijd hebben aangebracht.

De Rips, augustus 2019
Schamp Bouwkundig Advies
Adviseur Ruraal Erfgoed

Inleiding

Boerderij Laan ten Boomen 30 is een langgevelboerderij die ligt aan de toegangsweg naar het dorp Lierop. De boerderij maakt deel uit van de buurtschap Boomen. Deze bestaat uit een zevental historische boerderijen. Het zijn allemaal langgevelboerderijen op de oudste na, die van het hallenhuistype is en tevens het oudste gebouw van de buurtschap. De groep boerderijen heeft de status van beschermd dorpsgezicht. Boerderij nummer 30 ligt met de lange gevel aan de doorgaande weg en met de korte gevel aan een zijweg die leidt naar de kom van het dorp. Aan de kopgevel ligt tussen boerderij en dorp een grote hoge akker, die in de loop der tijd gedeeltelijk is bebouwd met een nieuwe woonwijk. Aan de wegen rondom deze akker liggen meerdere boerderijen en het geheel zal voorheen de vorm hebben gehad van een kransakker.

Boerderij Laan ten Boomen 30 dateert uit het eerste kwart van de 20^e eeuw en is een rijksmonument. De boerderij is gebouwd als een enigszins voorname langgevelboerderij waarbij het woongedeelte met voordeur en woonhuisvensters geheel symmetrisch van vorm is en waarbij de brandgevel oorspronkelijk aan voor- en achterzijde door het dak stak. Het woongedeelte vormde hierdoor een onderscheidend bouwdeel. Aan de zijde van de straat is het uit het dak stekende gedeelte een aantal jaren geleden verwijderd. Het bedrijfs gedeelte had voorheen een drietal dubbele deuren. Deze deurpartijen zijn in de jaren 1960 verdwenen ten behoeve van een reeks nieuwe betonnen stalramen.

De boerderij heeft een erf met een schop, een bakhuisje en een kippenhok. Op het erf bevindt zich een notenboom. Daarnaast is er een jonge boomgaard en een moestuin met een haag er omheen. In de boerderij wordt momenteel geen bedrijf meer uitgeoefend. Het woongedeelte wordt nog bewoond door de oorspronkelijke eigenaren, die hier altijd een boerenbedrijf hebben gehad. Het bedrijfs gedeelte is reeds een aantal jaren geheel ontruimd.

De boerderijgebouwen zullen worden herbestemd tot woonruimte voor jonge mensen die vanwege een handicap niet zelfstandig kunnen wonen. In het gebouw zal een tiental appartementen worden gerealiseerd en een gemeenschapsruimte. Het is de bedoeling dat hierbij het hoofdgebouw, het erf en de bijgebouwen zoveel mogelijk hun historische karakteristiek behouden.

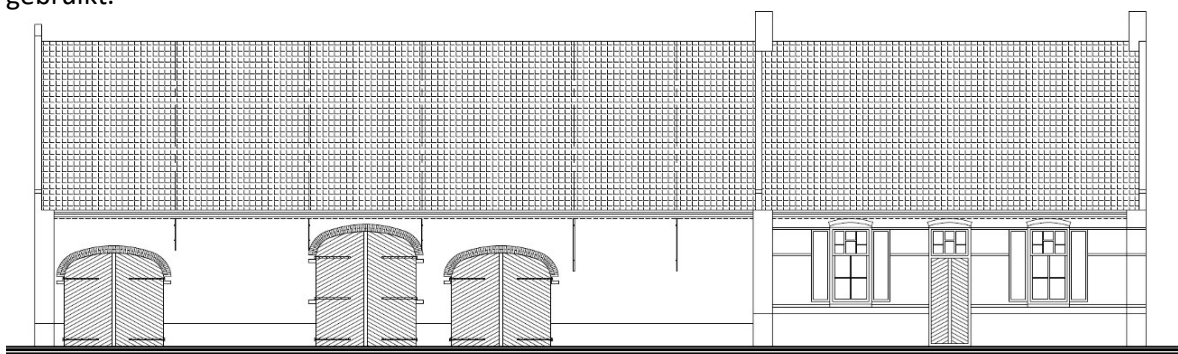
De boerderij in haar historische context

Op de kadasterkaart van 1811-1832 komt ter plaatse van de boerderij nog geen bebouwing voor. De huidige boerderij staat op de plaats van een boerderij die in 1916 is afgebrand. Volgens de eigenaar is een groot deel van de huidige boerderij gebouwd op de fundamenteën van de verbrande voorganger. Ook zijn de kelder en waarschijnlijk het schoorsteenkanaal van de oudste boerderij behouden gebleven. Ook zal het bakhuisje dateren uit de tijd van de eerste boerderij. Dit alles kan er op wijzen dat deze voorganger eveneens een langgevelboerderij was. Zij is waarschijnlijk in de tweede helft van de 19^e eeuw gebouwd.

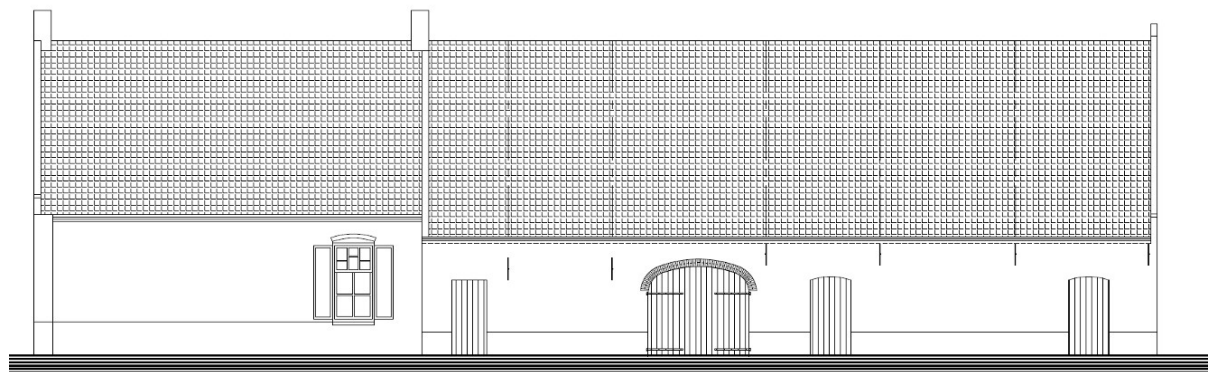
Het gehucht Boomen met onder de "B" de boerderij van de overburen en hieronder de bewuste boerderij

De opa van de eigenaar heeft de huidige boerderij gebouwd. Hij kwam uit een welvarende familie en was een ondernemend persoon. Deze welvaart is duidelijk af te lezen aan de vlak na 1916 gebouwde boerderij. Het gebouw heeft een zadeldak tussen twee topgevels. Het woongedeelte is onderscheidend van de rest van het gebouw door het doorlopen van de scheidingswand met het bedrijfsdeel tot boven het dakoppervlak. Het gebouw heeft op de hoeken uitspringende hoeklisenen en een liseen op de scheiding met het bedrijfsgedeelte. Boven de ramen van het woonhuis bevindt zich een segmentboog met een geornamenteerd boogveld. De luiken zijn in het bovenste gedeelte voorzien van een persienne. De boerderij heeft al vanaf de bouw een dakbedekking met voor die tijd modieuze tuile-du-nord pannen. In de kopgevel ligt het opkamerraam op hetzelfde niveau als het andere raam, wat de gevel een voorname symmetrie geeft. Aan de lange voorzijde had de boerderij drie stellen dubbele deuren die getoogd waren. De gehengen waren bevestigd aan delen van hardsteen. Daarnaast kreeg ook het interieur moderne elementen. Door de voordeur kwam men niet meer uit in een grote herd maar er was voortaan een entree in de vorm van een gang. In de grote woonkeuken rustte de balklaag niet langer op een robuuste eiken balk maar werd hierbij al een ijzeren balk gebruikt.

Voorgevel van de boerderij ten tijden van de bouw

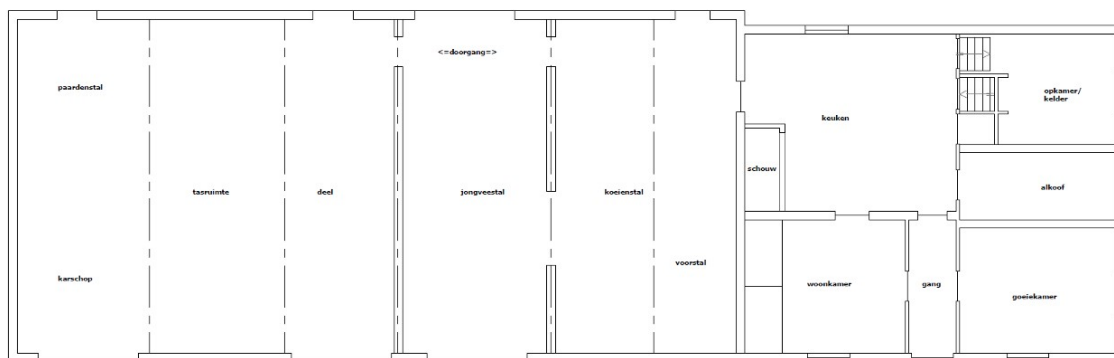
Naast de genoemde burgerlijke en eigentijdse elementen die bij de bouw van de nieuwe boerderij werden toegepast, werd echter ook vastgehouden aan de traditie. Zo is de achtergevel opgebouwd uit goedkopere stenen en werd aan de achterzijde gebruik gemaakt van de traditionele oudhollandse pannen. Later zijn deze vervangen door de huidige tuile-du-nord pannen. Het stal- en schuurgedeelte is opgebouwd uit een gebint, waarvan de robuuste eiken liggers op de beide lange gevels rusten. Zij werden oorspronkelijk ondersteund door respectievelijk een stijl met schoor tegen de buitengevel ofwel door een tweetal standvinken. Ook de constructie van de kap is met het gebruik van eiken A-spanten, voetschoren en kapsporen van rondhout geheel conform de traditie uitgevoerd. Dit geldt zowel voor het woongedeelte als het bedrijfsdeel. Bij de bouw van de boerderij was de stal nog een potstal. De zolder had ronde slieten met twijgen.

Achtergevel van de boerderij ten tijden van de bouw

Kopgevel van de boerderij ten tijden van de bouw

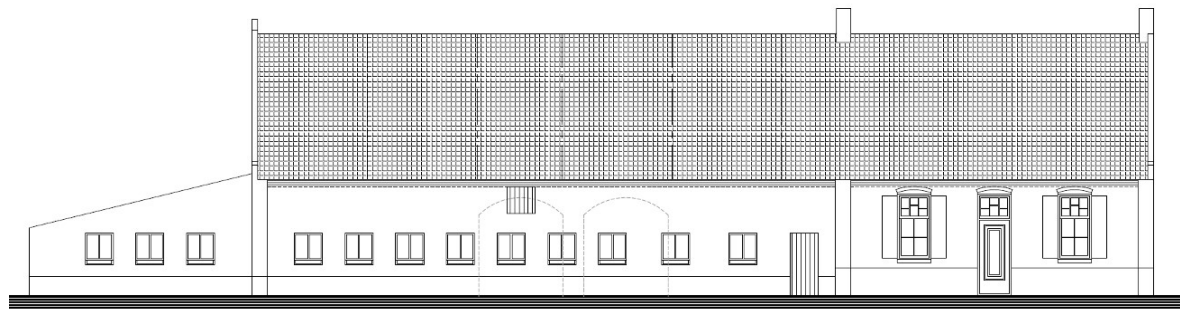
Plattegrond van de boerderij ten tijden van de bouw

De eerste verandering die plaatsvond was in de jaren rond 1930 toen de potstal plaatsmaakte voor een grupstal of Hollandse stal. Hierbij werd de mest niet langer opgeslagen in de stal zelf en hoefde niet meer enkele keren per jaar met de aardkar worden uitgereden. Mest en gier werden voortaan gescheiden afgevoerd. Aan de straatzijde van de boerderij werd buiten een gierkelder gemaakt met een gemetseld getoogd plafond. De nieuwe grup achter de koeien was met deze kelder verbonden en hier verzamelde zich de gier. De vaste mest, die vermengd was met stro, werd voortaan dagelijks met de kruiwagen afgevoerd naar de mesthoop op het erf. Het stel dubbele mestdeuren werd overbodig, een loopdeur was voldoende.

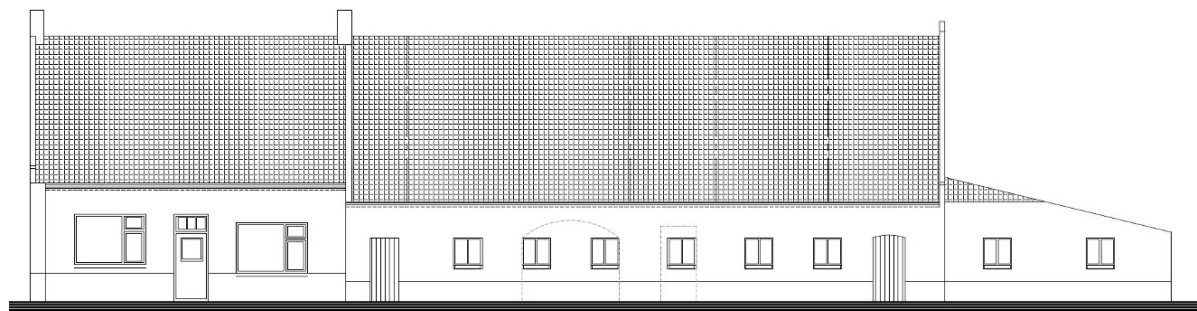

Oude foto van de boerderij met in de voorgevel nog de drie dubbele deuren.

Een ingrijpende verandering vond plaats in de jaren 1960, toen de specialisatie en de daarmee gepaard gaande schaalvergroting zijn intrede deed. De bedrijfsvoering kwam geheel te liggen op het houden van melkvee. Koren werd niet langer verbouwd. De bedrijfsvoering die tot dan toe bestond uit zeven koeien, wat kleinvee, varkens, kippen en een paard veranderde in een bedrijf met 40 koeien, wat kleinvee en een tractor. Het gevolg was dat het schuurgedeelte werd omgebouwd tot veestal en voor dit doel aan de achterzijde werd uitgebreid met een aanbouw onder lessenaarsdak. De stellen dubbele deuren verdwenen en in de beide lange gevels verscheen een serie betonnen stalramen met geïntegreerde ventilatiesleuf. Op de voorstal werd een melkkamer met melktank aangebracht.

Voorgevel van de boerderij na de modernisering in de jaren '60 van de vorige eeuw

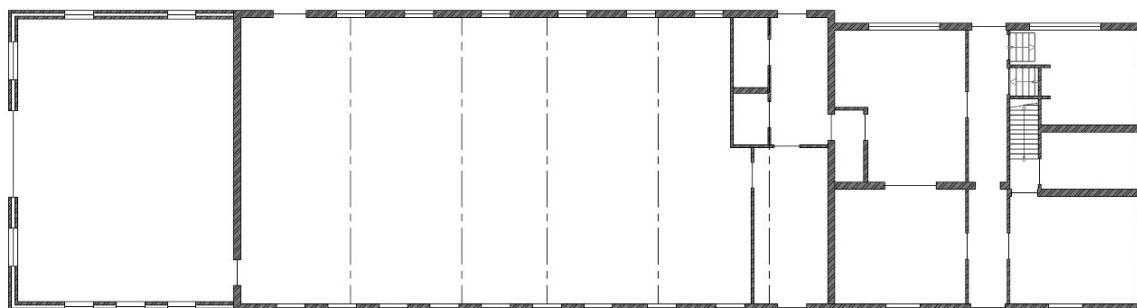
Achtergevel van de boerderij na de modernisering in de jaren '60 van de vorige eeuw

Ook de bijgebouwen ondergingen geleidelijk een gedaanteverwisseling. Het schop, dat parallel ligt aan de achtergevel van de boerderij, verloor zijn gebint en kreeg gedeeltelijk nieuwe zijgevels. Naast het bestaande varkensverblijf werd het ingericht als garage voor de tractor. Het bakhuisje kreeg een nostalgische facelift, waarbij het karakter echter behouden bleef. Het houten kippenhok uit de jaren 1930 was reeds in de jaren 1950 aan de voorzijde vergroot met een kort lessenaarsdak.

In het woongedeelte werden eveneens veranderingen aangebracht. Oorspronkelijk had dit deel van de boerderij aan de achterzijde geen buitendeur. Zoals bij bijna alle boerderijen gebruikelijk was, ging men via de voorstal naar buiten. In de jaren 1960 werd de ruime woonkeuken versmald, zodat de gang kon worden doorgetrokken tot aan de achtergevel. Hier kwam een nieuwe buitendeur met bovenlicht. Ook kwam er in het woongedeelte een trap naar boven toen er op de zolderverdieping tegen de kopgevel twee slaapkamers werden aangebracht.

Voorheen ging men alleen via een steile trap op de voorstal naar de zolder. Aan de achterzijde kreeg het woongedeelte twee grote ramen, een in de woonkeuken en een in de opkamer. Het bestaande raam van de keuken werd verplaatst naar het midden van de kopgevel. Hierdoor kreeg de donkere alkoof tussen goeie kamer en opkamer ook lichtinval. Een grote ingreep voor het aanzien van de boerderij vond plaats aan de voorzijde toen de door het dak stekende brandgevel werd verlaagd. Volgens de eigenaar is dit gedaan uit kostenoverwegingen. Als het dak vanaf het bedrijfs gedeelte ongehinderd kon doorlopen over het woongedeelte had men geen loodslabben meer nodig.

De huidige verschijningsvorm van de boerderij en bijgebouwen is het resultaat van de bovengenoemde ontwikkelingen.

Plattegrond na de modernisering van de jaren '60 van de vorige eeuw.

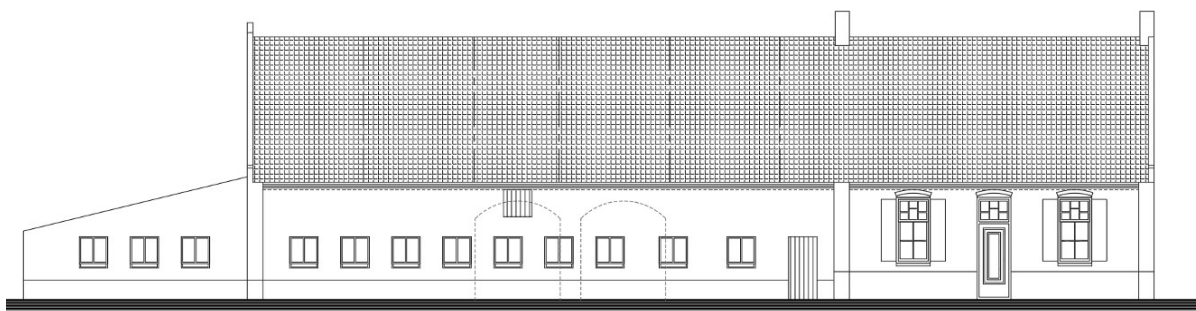
Boerderij in de huidige situatie

Beschrijving van de boerderij

Exterieur

Voorgevel (noordzijde)

Dit is de lange gevel die naar de weg is gekeerd. De voorgevel bestaat uit een woongedeelte, een stal- en schuurgedeelte en een aanbouw. Het woongedeelte heeft een voordeur, die wordt geflankeerd door een venster met luiken. Het bedrijfs gedeelte met aanbouw bestaat uit een reeks stalramen. Het bedrijfs gedeelte is gedeeltelijk bedekt met klimop. Het muurwerk van de gevel bestaat uit een machinale steen in kruisverband met kalkvoeg. Deze voeg heeft hier en daar resten van snijwerk. De steen van het woongedeelte wijkt iets af in kleur en afwerking van die van het bedrijfs gedeelte. De gevel heeft over de gehele lengte een blauw gecementeerde plint. Het dak is gedekt met gesmoorde tuile-du-nord pannen, type enkel sluitend en ronde overlap. De zichtbare brandgevel boven het dak is hier in een later stadium gewijzigd, het dakoppervlak loopt ononderbroken door. De gevel heeft een geornamenteerde dakrand met een halfronde zinken goot. Voor het woongedeelte ligt een siertuin met hortensia's en een gazon binnen een haag. Het bedrijfs gedeelte heeft een open zanderf, waaronder zich de gierkelder bevindt. Bij de gierkelder is het oorspronkelijke getoogde plafond vervangen door een vlakke betonnen plaat.

Voorgevel van de boerderij in de huidige situatie

Woongedeelte

Het woongedeelte is geheel symmetrisch en bevindt zich tussen twee lisenen in de gevel. De ramen zijn schuiframen met boven (1/3) een 6-ruits vast gedeelte en onder (2/3) een 4-ruits schuifgedeelte. De gevel heeft een horizontale geleding die bestaat uit een drietal lagen van gele verblendsteen. De onderste laag loopt in een lijn met de hardstenen lekdorpels van de beide ramen. In de middelste laag loopt in lijn met de wisseldorpels van de ramen en het deurkalf van de voordeur. De bovenste laag vormt een doorgaande lijn met de bovendorpels van de ramen en de voordeur. De gele lagen lopen aan een zijde over de lisenen naar de kopgevel en aan de andere zijde stoppen ze na het liseen op de grens met het bedrijfs gedeelte. De dakrand heeft een verspringende ornamentatie bestaande uit een tandlijst waarop een

strekkenlaag rust, gevolgd door een uitspringende zaagtand met kopse laag die weer eindigt met een strekkenlaag.

Het 6-ruitsgedeelte van de ramen bestaat uit drie verticale rijen waarvan de twee ruiten een ongelijke grootte hebben. Het patroon van de middelste rij is het omgekeerde van de twee buitenste. Het bovenlicht van de voordeur heeft hetzelfde patroon. De ruiten zijn van kathedraalglas dat licht is gekleurd in nuances van groen en bruin. Het onderste 4-ruitsvlak heeft een brede middenroede. De ramen hebben luiken met boven een persienne en voor het grootste deel bestaande uit een paneel met afgeschuinde lijst, eindigend in een kapelletje. Ze hebben staafgehengen aan plaatduimen en worden in open stand vastgezet met een ijzeren wervel. Onder de ramen voor de plint bevindt zich een bloembak met geraniums. Deze is in dezelfde kleur geveerd als de plint. De kozijnen hebben de kleur oker en de luiken donkergroen. De voordeur heeft het originele houtgepend kozijn dat aan de randen een eenvoudige ornamentatie heeft in de vorm van spits toelopende biljoenen en kapellen. Het deurkalf is geprofileerd waarin een met de beitel aangebrachte versiering in de vorm van verticale streepjes met in het midden een rondje. Het kozijn staat op hardstenen neuten, waartussen een hardstenen dorpel. De huidige voordeur dateert uit de jaren 1960. Het is een ietwat chique deur met in het midden een paneel met een dubbele bolvormige omlijsting, waarbinnen zich een langwerpige staand raam bevindt. Daaronder een robuuste geprofileerde weldorpel. De oorspronkelijke voordeur bestond volgens de eigenaar uit een patroon van twee rijen kraaldelen die schuin naar boven liepen en elkaar in het midden raakten. De kozijnen en het gekleurde bovendeel van de ramen zijn in het verleden vernieuwd. Volgens de eigenaar waren de oorspronkelijke kleuren iets feller. De ramen en voordeur hebben aan de bovenzijde een rollaag in een segmentboog van alternerend gele verblendsteen en gewone steen. De verdiepte boogvelden hebben een ornamentatie in beton bestaande uit gekleurde florale motieven. In de gevel bevinden zich op gelijke afstand vier ijzeren ankers van sierlijk gietwerk. Deze ankers zitten met een moer aan de achterliggende staaf bevestigd. Het woongedeelte heeft twee schoorstenen een boven de kopgevel en een op de scheiding met het bedrijfsgedeelte. De zijn afgedekt met een betonnen plaat.

Bedrijfsgedeelte

De stenen van het bedrijfsgedeelte zijn iets grijzer van kleur en harder gebakken. De aanbouw uit de jaren 1960 heeft een rode kleur steen in wildverband. Het bedrijfsgedeelte heeft een iets lagere plint. Op regelmatige afstand heeft dit geveldeel twaalf 2-ruits betonnen stalramen met een geïntegreerde ventilatiesleuf. Door de klimop zijn de bouwsporen van de dubbele deurstellen nauwelijks zichtbaar. In het midden, tussen het klimop, heeft de gevel een hooiluik. Rechts, aansluitend aan het woongedeelte, bevindt zich een later aangebrachte loopdeur met 4-ruits glas, getralied, met erboven een persienne. Het is de deur die toegang geeft tot de voormalige melkkamer met melktank, thans is dit de bijkeuken.

Kopgevel (westzijde)

Ook deze gevel is geheel symmetrisch. De gevel heeft dezelfde stenen als het woongedeelte van de voorgevel. De gevel wordt links en rechts afgesloten met een hoekliseen, welke aansluit bij die van de lange gevel.

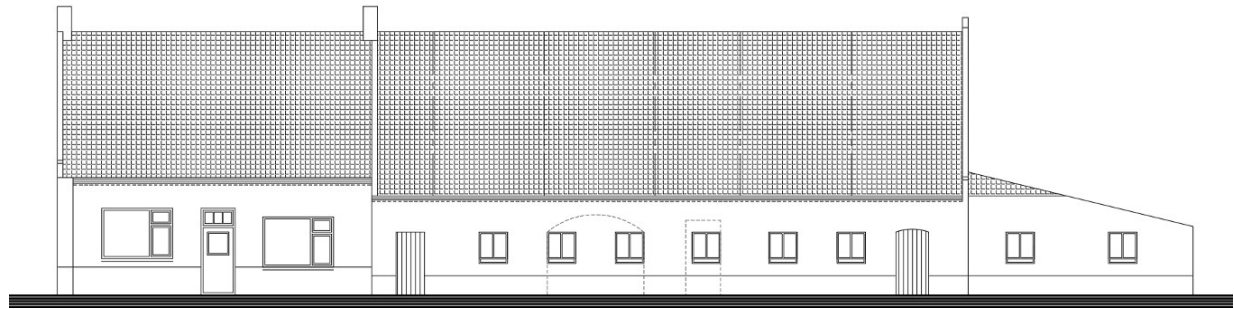
Kopgevel van de boerderij in de huidige situatie

De kopgevel heeft onder drie ramen met luiken en bloembakken, welke alle geheel identiek zijn aan die van de voorgevel. Het middelste raam is later aangebracht en was oorspronkelijk het keukenraam in de achtergevel. De plint en de drie banden van gele verblendsteen lopen in deze gevel door. In de gevel zijn twee zolderramen die een verkleinde uitvoering zijn van de andere woonhuisvensters. Alleen is de lekdorpel bij deze ramen van gecementeerde baksteen. In de top bevindt zich een rond 4-ruits raampje, dat rondom is afgezet met een rollaag in gele verblendsteen. Rechts beneden onder het opkamerraam bevindt zich diep in de plint het kelderraam. Dit is aan de bovenzijde getoogd. In de gevel bevinden zich acht ankers. Op zolderhoogte liggen er drie horizontaal, links en rechts van de schuine zijden zijn twee ankers en in de top tegen de schoorsteen een. Ze zijn identiek aan die van de voorzijde. De daklijst van de voorgevel wordt voortgezet in de schuine zijden van de kopgevel. Deze is bovenaan afgezet met een rollaag die beneden eindigt in een horizontale voet en bovenaan in de uit de gevel springende schoorsteen.

Achtergevel (zuidzijde)

De achtergevel ligt bij het woongedeelte iets verder terug waardoor deze hoger is dan die van het bedrijfs gedeelte. De grens met het bedrijfs gedeelte wordt hier dan ook niet extra gemarkeerd door een liseen. De zuidzijde, die van de weg is afgekeerd, had bij de bouw oudhollandse pannen en heeft thans een dakbedekking met gesmoorde tuile-du-nord pannen van het nieuwere type: dubbel sluitend en een vlakke overlap. Aan de achterzijde loopt de brandgevel nog tot boven het dakoppervlak door. De achtergevel is opgetrokken in een goedkopere steen dan die van de voor- en kopgevel maar heeft wel hetzelfde dakrandornament. Ook heeft de gevel dezelfde plint als de andere gevels. De ankers in de

achtergevel zijn eenvoudige staafankers.

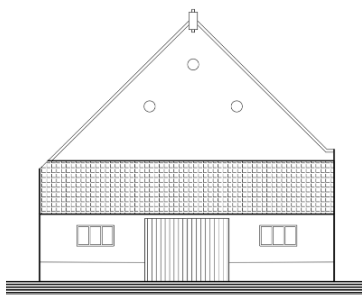
De achtergevel van de boerderij in de huidige situatie

Het woongedeelte heeft van links naar rechts een groot opkamerraam, een buitendeur met bovenlicht en een groot keukenraam. De deur en beide ramen zijn in de jaren 1960 aangebracht. De deur heeft een glasraam en het bovenlicht is door een levensboom in tweeën gedeeld. De deur is boven afgezet met een rollaag. Het opkamerraam is aangebracht in een voormalige blinde muur en ligt hoger in de gevel dan het keukenraam. Het bestaat uit een groot vast raam met rechts een smal draairaam. Boven het raam bevindt zich een grote markies. Het keukenraam is 3-ruits en heeft een groot vast gedeelte met rechts een klein klepraam met eronder een draairaam. De ramen hebben boven een strek van rechtopstaande stenen en aan de onderzijde een lekdorpel van bruine tegels. De gevel heeft in dit deel vier staafankers.

Het bedrijfs gedeelte heeft muurwerk bestaande uit een grijze harde steen met eenvoudig voegwerk. Van links naar rechts bevindt zich hier de deur naar de voorstal en vervolgens een zestal stalramen die identiek zijn aan die van de voorgevel. De deur bestaat nagenoeg geheel uit glas met traliewerk er voor. Rechts ervan hangt tegen de gevel een nostalgisch klompenrek. Onder het rek staat een hergebruikte hardstenen gootsteen met kraantje. De gevel heeft bouwsporen van dichtgezette deuren. Het derde en vierde stalraam bevindt zich ter plaatse van een dichtgezette dubbele mestdeur. Bij het vierde raam zit een bouwspoor van een voormalige loopdeur. Voorbij het zesde raam is een getoogde loopdeur. Het aangebouwde deel heeft twee stalramen identiek aan de andere. In het stalgedeelte heeft de gevel vier staafankers en in het schuurdeel twee. De ankers in het staldeel liggen lager dan die van het schuurgedeelte. Bij het bedrijfsdeel heeft het dak alleen boven de deur naar de voorstal een halfronde zinken goot. Boven in het dak liggen twee gietijzeren dakramen.

Eindgevel (oostzijde)

De eindgevel is een nagenoeg blinde topgevel, die kenmerken heeft van een tuitgevel. De gevel is langs de schuine zijden niet geornamenteerd. Deze zijn afgedekt met een iets uitspringende rollaag. De schuine zijde heeft beneden een voet van trapsgewijs oplopend en in spiegelbeeld aflopend metselwerk. Door de aanbouw zijn ze niet meer compleet c.q. zichtbaar. De top bestaat uit een klein uit de gevel springend kolommetje, waarvan de boven- en onderkant spiegelbeeldig zijn. Ze zijn beide trapsgewijs oplopend c.q. aflopend. In de topgevel bevinden zich drie ronde oeil-de-boeufs met rondom een rollaag. De gevel heeft aan beide schuine zijden twee staafankers die verbonden zijn met de gordingen. Boven in het topje bevindt zich het anker van de nokgording. Tegen de eindgevel is de aanbouw onder lessenaarsdak aangebracht. Het dak is vrij vlak en gedekt met tuile-du-nord pannen met onderaan een rechthoekige zinken goot. De aanbouw heeft een dubbele deur met aan elke zijde een 3-ruits liggend betonnen stalraam, zonder ventilatiesleuf. De duimen voor de ophanging van de deuren zitten in het metselwerk. De plint loopt bij de aanbouw door.

Eindgevel van de Boerderij in de huidige situatie

Figuur 1 Voorgevel boerderij

Figuur 2 Kopgevel van de boerderij

Figuur 3 Eindgevel met aanbouw

Figuur 4 Achtergevel met rechts het schop

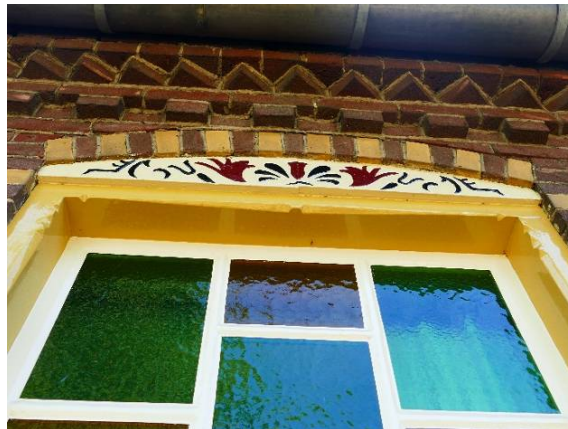
Figuur 5 Het woongedeelte heeft horizontale banden van gele verblendsteen. Het dak loopt aan de voorzijde thans zonder onderbreking door.

Figuur 6 Detail van woonhuisraam met segmentboog, luik met persienne, ornamenteel metselwerk in dakrand, gevelanker en floraal motief in boogveld.

Figuur 7 Het oude type tuile-du-nordpan in dak bij de voorgevel

Figuur 8 Het kozijn van de voordeur met bovenlicht

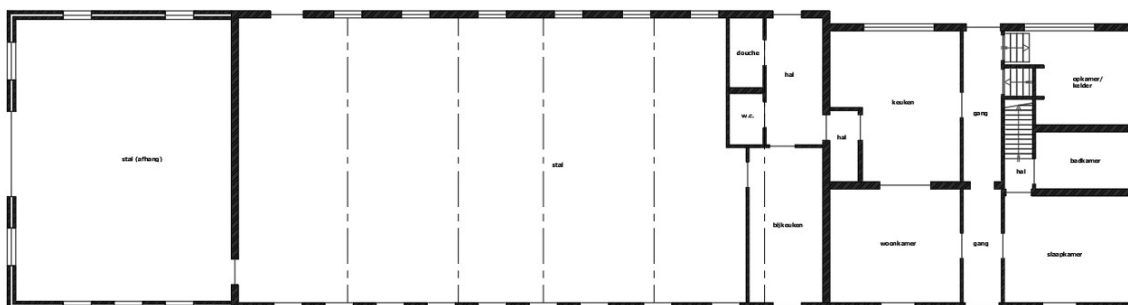
Figuur 9 Het middelste ramn van de kopgevel was oorspronkelijk het keukenraam en bevond zich in de achtergevel. De segmentboog en de versiering eronder is door de eigenaar zelf aangebracht.

Figuur 10 Aan de achterzijde steekt de brandgevel nog door het dak, zoals op de bouwtekeningen.

Interieur

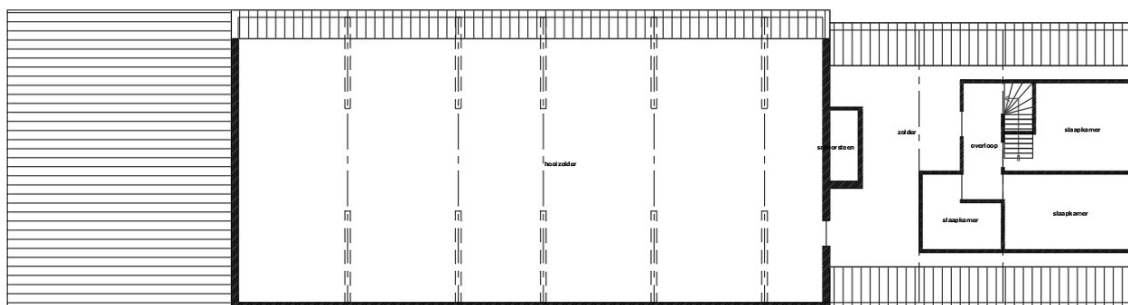
Het interieur van de boerderij is sinds de bouw op plaatsen ingrijpend veranderd. Dit geldt vooral voor het bedrijfsgedeelte. Stal en schuur zijn één onverdeelde ruimte geworden, waarbij de aanbouw zich aansluit. De voorstal en een aanleunend deel van de stal zijn thans afzonderlijke ruimten. Met name de sanitaire ruimten liggen op de plaats van de voormalige voorstal. Het woongedeelte is qua indeling slechts weinig veranderd. De gang is uitgebreid en loopt momenteel door tot over de gehele breedte van de woning. De opkamer en keuken zijn ruimten geworden met opvallend meer lichtinval.

Plattegrond begane grond huidige situatie

Woongedeelte

De oorspronkelijke vertrekken, zoals de woonkeuken, opkamer, goei kamer, slaapkamer, de gang en alkoof zijn alle nog min of meer op dezelfde plaats aanwezig. Deze vertrekken zijn in de loop der tijd gemoderniseerd of hebben een andere bestemming gekregen. Het woongedeelte is verder uitgebreid ten koste van de voorstal. De goei kamer, die aan de voorzijde lag en voorzien was van twee ramen en een hoekschouw is slaapkamer geworden met de voormalige alkoof als sanitaire ruimte. De oorspronkelijke slaapkamer, tussen gang en brandgevel, is als zitkamer door middel van een stel glazen deuren verbonden met de woonkeuken. De deuren hebben gekleurd glas in lood. Deze kamer heeft in de hoek een schouw. Bij de bouw van de boerderij had de kamer een bedsteewand, die echter reeds lang is verwijderd. De kamer heeft een hardboardplafond, waarin door middel van geprofileerde latjes een patroon is aangebracht. Het oorspronkelijke balkenplafond van de keuken is door stucwerk aan het zicht onttrokken. Hierin is ook de ijzeren balk meegenomen. Bij de bouw van twee slaapkamers op de bovenverdieping is de trap naar de zolder verplaatst van de voorstal naar het woongedeelte. De trap ligt naast het verlengde gedeelte van de gang op een plaats die voorheen tot de alkoof en opkamer behoorde. In de gang bevinden zich nog enkele paneeldeuren uit de bouwperiode van de boerderij. De kelder met tongewelf is in oorspronkelijke staat gebleven. De schouw is een portaaltje geworden. In het woongedeelte rusten de (onzichtbare) balklagen op de tussenmuren.

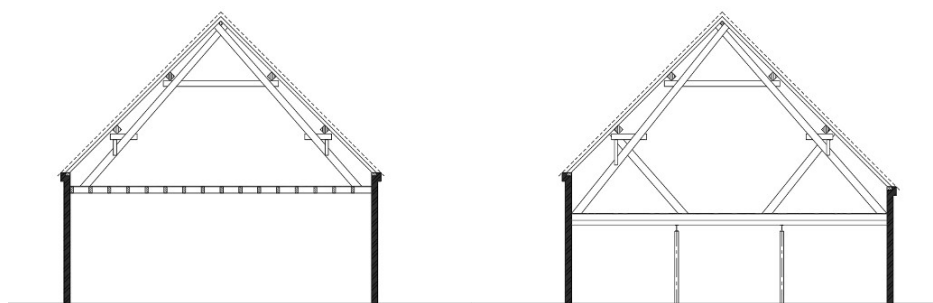
Plattegrond verdieping bestaande situatie

De zolder boven het woongedeelte wordt door de brandgevel afgescheiden van de hooizolder. In de brandgevel zit een deur, die toegang geeft tot de hooizolder. Tegen de brandgevel bevindt zich een open deel met het rookkanaal. Dit open deel werd in het verleden gebruikt voor het drogen van de was in de winter. Op de zolder bevinden zich twee slaapkamers tegen de kopgevel en een kleine kamer aan de zijde van de voorgevel. Vanaf de open ruimte kan men de dakconstructie zien. Deze heeft bij het woongedeelten in het midden een eiken A-spant. De spantbenen zijn in de slaapkamers afgetimmerd. Er zijn geen voetschoren.

Bedrijfs gedeelte

Het bedrijfs gedeelte begint thans een aantal meters achter de brandgevel. Hier bevindt zich de stalruimte. Het is een open ruimte die reikt tot aan de eindgevel met twee over de gehele lengte parallel gelegen koedammen met voergoot en betonnen roosters voor drijfmest. Bij de oorspronkelijke eindgevel is door middel van een ijzeren balk een verbinding gemaakt met de aanbouw. Rechts van deze doorgang bevindt zich een 4-ruits betonnen getoogd stalraam met wederom rechts daarvan een doorgang ter breedte van een loopdeur. De voergoot loopt van voor naar achter zonder onderbreking door tot het einde van de aanbouw.

De zolder wordt gedragen door twee rijen ronde ijzeren palen, die op hun beurt een ijzeren balk stutten. Op sommige plaatsen deelt deze balk de robuuste eiken liggers in tweeën. Aan de zijde van de woonruimte staat nog een gebint waarvan de eiken ligger op de stijl ligt die tegen de noordgevel staat. Tussen stijl en ligger bevindt zich een schoor. Aan de andere zijde is de balk door een betimmering aan het oog onttrokken. De andere liggers lopen van muur tot muur en bevinden zich tussen de planken van het plafond. In deze liggers bevinden zich op twee plaatsen het langwerpige gat van de pen en de ronde gaten van de toognagels van de twee verwijderde standvinken.

Dwarsdoorsnede van voorhuis (links) en achterhuis (rechts) van de boerderij

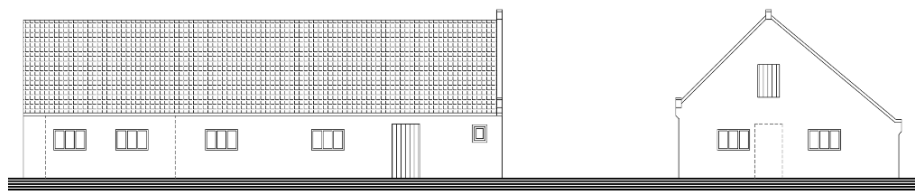
Het bedrijfsgedeelte is oorspronkelijk opgebouwd uit vijf gebinten, waarvan de liggers van muur tot muur lopen en in de tussenruimte worden ondersteund door een tweetal standvinken. Deze hebben aan weerszijden een schoor. De stal heeft drie gebinten en het schuurgedeelte twee. In het schuurgedeelte liggen de liggers hoger en hebben een kromme vorm. Alleen het gebint dat het dichtst bij het woongedeelte staat heeft een echte gebintstijl met schoor. De overige gebinten hadden alleen standvinken. Deze zijn bij de ombouw van de oorspronkelijke stal en schuur tot de huidige onverdeelde ruimte verwijderd. De liggers in het stalgedeelte liggen gelijk met de planken zolder en zijn als zodanig amper zichtbaar. De kapconstructie is opgebouwd uit vijf eiken A-spanten, die allemaal zijn voorzien van een lang voetschoor. Dit voetschoor steunt evenals het spantbeen op de ligger door middel van een korte pen. Bovenaan is het voetschoor met draadnagels bevestigd aan de zijkant van het spantbeen. Hierbij steekt het een stukje door voorbij het spantbeen. Tussen het uiteinde van het voetschoor en het spantbeen is een horizontaal balkje aangebracht. Hierop rust de onderste gording van het dak. De bovenste gording rust op de aan beide zijden uitstekende ligger van het A-spant. De spantbenen zijn van gehalveerde of afgevlakte eiken stammen, evenals de voetschoren en de gordingen. De gordingen zijn voorzien van eiken windverbanden. De kapsporen zijn vernieuwd en zijn van gezaagd vurenhout. De kap heeft een nokbalk. De spantbenen zijn door middel van ijzers met de muurplaat of buitengevel verbonden. Vanaf de laatste ligger in het schuurgedeelte loopt een drietal horizontale balken naar de eindgevel. Op de zolder zijn de restanten van de ellipsbogen van de twee dubbele mestdeuren en van de hoge deeldeuren nog in het muurwerk aanwezig. Midden in de boog van de deeldeuren zit een hooiluik. Dit is aangebracht toen de deeldeuren hun functie verloren en het hooi niet meer via de schuur kon worden opgestoken. Bij het metselwerk van stal en schuur is aan de binnenzijde een zachtere steen gebruikt als opvulling van de streklagen. De deur naar de zolder van het woongedeelte ligt aanmerkelijk hoger dan de vloer van de hooizolder.

Bijgebouwen

Op het erf van de boerderij staan drie bijgebouwen: een schop, een bakhuisje en een kippenhok.

Het schop

Het schop had oorspronkelijk een gebint. Dit is sedert de jaren 1960 er uit verwijderd. Het schop is thans een stenen gebouw met een zadeldak tussen twee topgevels. Het ligt aan de achterzijde van de boerderij, parallel aan het gebouw.

Schop in de huidige situatie aan de boerderijzijde en de kopgevel.

De buitengevels zijn opgetrokken uit verschillende steensoorten. Zo heeft de westelijke topgevel en een gedeelte van de noordgevel rode Belgische stenen met een glad oppervlak. Ze zijn in kruisverband aangebracht. De schuine zijde van deze westgevel is afgezet met een rollaag met boven een top van verspringend metselwerk evenals beneden bij de voet. Het is min of meer een kopie van de topgevel van de boerderij. De gevel heeft vijf sierankers, die bevestigd zijn aan de gordingen en de nokgording. De gevel heeft boven een luik en onder twee betonnen 3-ruits ramen, gelijk aan die van de stal in de eindgevel van de aanbouw. De topgevel aan de oostzijde heeft hergebruikte stenen die in wildverband zijn gemetseld. In de gevel bevindt zich boven een vijftal staafankers en onder een metalen garagedeur. Een gedeelte van de noordgevel bestaat uit nieuwe stenen. De noordgevel heeft boven een zaagtand als dakrand. De noordzijde heeft vier betonnen 3-ruits stalramen, identiek aan de twee in de westelijke topgevel. In dezelfde noordgevel bevindt zich rechts van het midden een loopdeur met geheel rechts een 1-ruits raampje voorzien van geornamenteerd traliewerk. De achterzijde (zuidzijde) heeft hergebruikte oude stenen in wildverband. De gevel heeft drie liggende 3-ruits stalramen van een kleiner formaat dan de andere. Verder heeft de zuidgevel een drietal bouwsporen van dichtgezette varkensdeurtjes onder een robuuste betonnen latei. Het dak heeft gesmoorde zogenaamde romaanse pannen met een zinken goot. Tegen de noordgevel bevindt zich het buitenverblijf van de hond met een opening in de gevel. Het interieur is een onverdeelde open ruimte met allerlei machines voor hout- en ijzerbewerking. Het is tevens de stalling voor de tractor.

Het bakhuisje

Het bakhuisje staat traditiegetrouw op enige afstand van de boerderij. Het bevindt zich een tiental meters achter het schop op de grens van het woongebied met de moestuin. Het is een klein gebouwtje onder zadeldak met de toegangsdeur in de korte gevel die naar de boerderij is gekeerd. De toegangsdeur is nog de oorspronkelijke lage opgeklampde deur met houten klink. De deur zit in het oorspronkelijke kozijn met een constructie door middel van toognagels. Het kozijn heeft de kleur oker en de deur is groen. De oven ligt onder een verlaagd zadeldak in een asymmetrische positie tegen de korte achtergevel. In de gevel aan de westzijde zit een opvallend geornamenteerd raam. Het is het bovendeel van een schoolraam, dat door de eigenaar zelf is aangebracht. Dit laatste geldt ook voor de opvallende tweede schoorsteen die het gebouwtje heeft en het grote staande kruis met bronzen corpus buiten aan de ovenzijde. In het interieur staat de oven met rookvang links tegen de achtergevel. Rechts was plaats voor een rond fornuis. Het bakhuisje heeft de originele sporenkap. Sporen en hanenbalkjes zijn van onbewerkt eiken en in de kleur dodekop geverfd.

Het kippenhok.

Het kippenhok staat voorbij het bakhuisje, het verst van de boerderij af. De ramen zijn op het oosten gericht. Na de vergroting uit de jaren 1950 heeft het een asymmetrisch zadeldak gekregen waarbij de voorzijde met de ramen hoger is dan de achterzijde. Het kippenhok is geheel van hout en heeft een wat verweerde zwarte kleur. In de bijhorende ren loopt een aantal bruine kippen met een haan.

Foto met op de achtergrond het houten kippenhok.

Figuur 11 Het oorspronkelijke deel van de gang met de paneeldeuren naar goeie kamer en slaapkamer.

Figuur 12 Het raam van de opkamer ligt gelijk met de vloer.

Figuur 13 De deuren naar de opkamer en kelder dateren nog uit de bouwtijd. Zij kwamen toe uit in de keuken, thans komen ze uit in de verlengde gang.

Figuur 14 De kelder met gemetselde toog is een overblijfsel van de afgebrande boerderij.

Figuur 15 De kapconstructie boven het woongedeelte heeft geen voetschoren. Deze zijn bij de bouw van de kamers verwijderd en vervangen door twee ijzeren steunen. Rechts naast het ronde raampje loopt het schoorsteenkanaal naar de schoorsteen in de topgevel.

Figuur 16 Interieur van de stal, gezien vanuit de aanbouw. De zolder van de stal wordt gedragen door een reeks ronde ijzeren palen.

Figuur 17 Eiken ligger in stal die rust op een stijl met schoor tegen de voorgevel. Vroeger werden de stijlen met de muur mee gewit. Men vond een eiken stijl ouderwets en wilde dit camoufleren.

Figuur 18 Eiken ligger in stal die rust op een console in de gevel.

Figuur 19 Kapconstructie boven stal en schuur rustend op vijf gebinten.

Figuur 20 De twee eiken liggers in het schuurgedeelte liggen hoger dan die in het stalgedeelte. Deze waren onderdeel van de tasruimte en droegen geen zolder. Ze mochten daarom ook best wat krom zijn.

Figuur 21 Het hooiluik rechts ligt in de toog van de voormalige deeldeuren. Deze is, samen met die van de mestdeuren, links, aan de binnenzijde bewaard gebleven.

Figuur 22 Links is een stukje van de toog van de mestdeuren van de achtergevel te zien. De spantbenen en voetschoren rusten op de eiken ligger, die gelijk ligt met de huidige vloer.

Figuur 23 Het schop heeft een tuitgevel, die een kopie is van de gevel van de boerderij. De gevel aan deze zijde heeft rode Belgische stenen. In het interieur waren voorheen varkenshokken. Thans is het een onverdeelde ruimte met oude machines voor hout- en ijzerbewerking.

Figuur 24 Schop vanuit het noordoosten met garagedeur voor de tractor. De gevel is opgetrokken uit hergebruikte oude stenen.

Figuur 25 Het bakhuisje is een zeer charmant gebouwtje, misschien nog daterend uit de tijd van de verbrande boerderij. De oven bevindt zich niet in het midden van de gevel.

Figuur 26 Voorzijde met oude deur in oud kozijn.

Figuur 27 De ovenmond met rookvang bevindt zich in een hoek van het gebouw.

Figuur 28 Het oude sporenkapje van onbewerkt eiken is later in dodekopkleur geverfd.

Waardering

Cultuurhistorische waardenstelling

1. Cultuurhistorische waarden

De boerderij is een uitdrukking van de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling vanaf ongeveer 1900 tot het begin van de 21^e eeuw. De boerderij ligt aan de rand van de buurtschap Boomen, waarvan de oudste boerderij uit ongeveer 1450 dateert. Deze boerderij is van het type hallenhuis. Vanaf het eerste kwart van de 19^e eeuw doet in het gebied van de Kempen en de Peel de langgevelboerderij haar intrede. Dit boerderijtype profileert zich met zijn lange hoge voorgevel, waarin zich alle belangrijke deuren en ramen bevinden, sterk naar de weg toe. Een hoge gevel met een onderscheidend symmetrisch woongedeelte en een bedrijfs gedeelte met een aantal dubbele getoogde deuren gaf de boerderij een grote status. Door de ontginningsmogelijkheden in deze gebieden ging het immers goed met de bedrijfsvoering. Later kreeg de boerderij haar status door een groot aantal stalramen.

2. Architectuur- en kunsthistorische waarden

Het woongedeelte heeft met de symmetrie, de toepassing van lisenen in de voornaamste gevels, het doorlopen van de brandgevel tot boven het dak en de versierde boogvelden boven de ramen voor een boerderij een hoge architectuurwaarde. Dit geldt ook voor de ornamentatie van de dakrand. Ook de constructie van het dak met de lange voetschoren heeft architectuurwaarde. De versiering met florale motieven boven de ramen heeft een zekere kunsthistorische waarde. Ze refereren enigszins aan de jugendstil.

3. Situationele en ensemblewaarden

De boerderij is onderdeel van het beschermd dorpsgezicht, buurtschap Boomen. Ze maakt deel uit van een aantrekkelijk gelegen groep historische boerderijen. De boerderij vormt een speciaal ensemble met de er tegenover liggende grote boerderij. Deze laatste heeft dezelfde opbouw als nummer 30 met dezelfde luiken en dakrand en waarbij de drie stellen dubbele deuren nog herkenbaar aanwezig zijn.

4. Gaafheid en herkenbaarheid

De situatie van de laatste fase van de boerenbedrijfsvoering is gaaf bewaard gebleven. Veel van de veranderingen, die na de bouw van de boerderij in de loop van de tijd hebben plaatsgevonden, zijn in bouwsporen herkenbaar gebleven. Dit geldt met name voor het hoofdgebouw, minder voor het bij de boerderij gelegen schop.

5. Zeldzaamheid boerderijtype

Het type langgevelboerderij is op deze locatie niet zeldzaam. Het type langgevelboerderij met onderscheidend woongedeelte is beslist zeldzaam. Deze zeldzame karaktertrek is echter aan de voorzijde teniet gedaan door het verdwijnen van de zichtbare brandgevel in het dak. De ornamentatie in de boogvelden is bij boerderijen betrekkelijk zeldzaam.

Bouwhistorische waardenstelling

Waarderingstekening

De verkenning heeft geleid tot onderstaande bouwhistorische waardenstelling. Hiervoor zijn de categorieën gehanteerd conform de Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek (2009)

Categorie 1

Hoge monumentwaarde (blauw)

De blauw gekleurde lijnen zijn de gevels, wanden en onderdelen die van wezenlijk en onlosmakelijk belang zijn voor het historische object. Zij moeten onverkort gerespecteerd worden. Bij schade moet uitgegaan worden van herstel en behoud van een maximum aan oorspronkelijk materiaal.

Categorie 2

Positieve monumentwaarde (groen)

Alle beschermingswaardige onderdelen die voor de instandhouding van de ontwikkelingsgeschiedenis van het historisch object veel waarde bezitten. Behoud is gewenst maar aanpassing of verandering is mogelijk op voorwaarde dat het onderdeel als zodanig herkenbaar blijft.

Categorie 3

Indifferente monumentwaarde (geel)

Onderdelen die niets of weinig aan de waarde van het gebouw toevoegen en ook geen wezenlijke onderdelen van de ontwikkelingsgeschiedenis zijn. Behoud is niet noodzakelijk.

Waardering boerderij en bijgebouwen

Exterieur boerderij

Hoge monumentwaarde

- De hele bouwmassa m.u.v. de aanbouw bij eindgevel
- De voorgevel en kopgevel van het woongedeelte m.u.v. middelste raam kopgevel
- De eindgevel van de oorspronkelijke boerderij
- De dakbedekking met tuile-du-nord pannen
- De schoorstenen
- Alle geveldelen met origineel metselwerk
- Het kozijn van de voordeur met detailleringen
- De luiken
- De indeling en kleur van de ramen in voorgevel en kopgevel
- Alle gevelornamenten
- De plaats van de deur naar voorstal achterzijde

Positieve monumentwaarde

- Het grote raam van de keuken
- De sporen van de deuren in de voor- en achtergevel
- Het middelste raam van kopgevel
- De deur met bovenlicht in achtergevel woongedeelte
- Alle betonnen stalramen
- De deur in voorgevel van bedrijfsgebouw
- De verlaagde brandgevel bij dak voorgevel
- De voordeur
- Alle zinken dakgoten

Indifferente monumentwaarde

- De aanbouw bij eindgevel
- De deur naar voorstal in achtergevel (niet de opening!!)
- Het grote raam van de opkamer in achtergevel

Interieur boerderij

Hoge monumentwaarde

- De kelder en opkamer
- De oorspronkelijke gang
- De oorspronkelijke schouw met schoorsteenkanaal
- De brandgevel, bij voorkeur in originele staat
- De originele paneeldeuren
- De eiken kapconstructie in woongedeelte
- Het eiken gebint, de liggers en de koppelbalken in stal- en schuurgedeelte
- De eiken kapconstructie met A-spanten, voetschoren, gordingen, verbindingsbalken

- De ijzeren stangen naar de muurplaat
- De toegrestanten van de dubbele deuren

Positieve monumentwaarde

- Verlengde deel van gang
- Plaats van de trap naar boven
- Tussenmuren van slaapkamer, badkamer en opkamer
- Halletje op plaats van schouw

Indifferente monumentwaarde

- Alle vertrekken op de voormalige voorstal en stal
- Tussenwand met glas-in-lood deuren van zitkamer en keuken
- Slaapkamers boven
- Interieur van de stal- en schuurruimte

Het schop

Hoge monumentwaarde

- De westgevel en zuidgevel

Positieve monumentwaarde

- Oostgevel en grootste deel noordgevel
- De dakbedekking
- Het ornament van de dakrand
- De betonnen ramen

Indifferente monumentwaarde

- De garagedeur
- Het gehele interieur

Bakhuis en kippenhok

Hoge monumentwaarde

- Het gehele exterieur
- Het gehele interieur

Conclusie

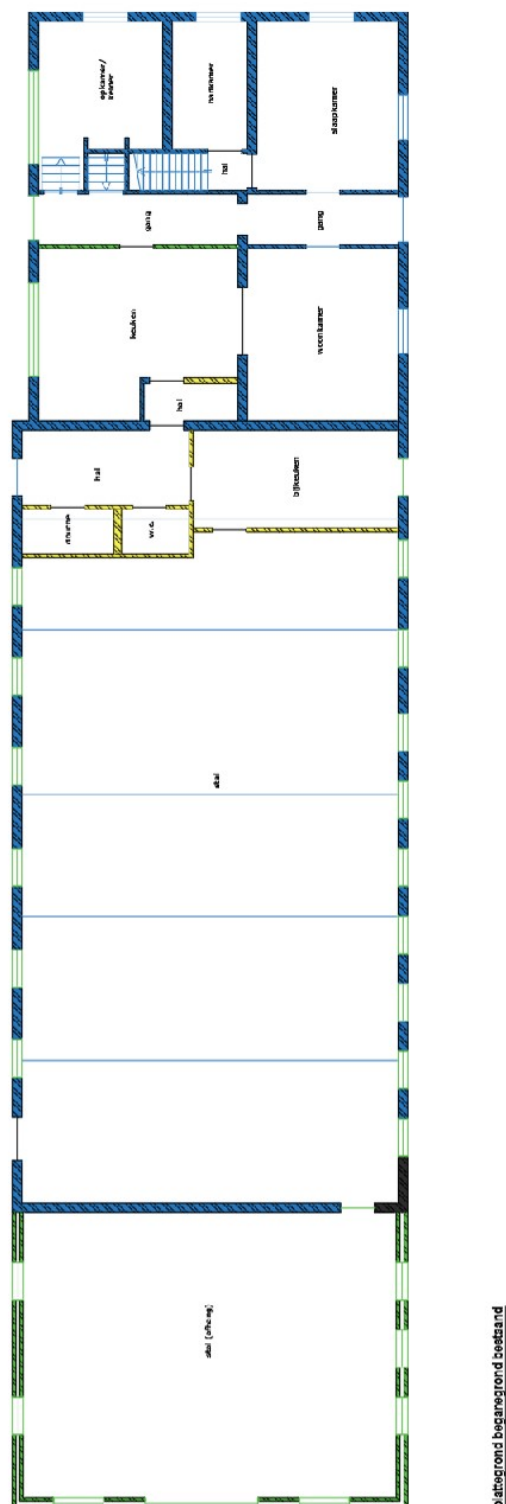
De boerderij is in samenhang met haar bijgebouwen en omgeving een belangrijk monument. De ontwikkeling die de boerderij heeft doorgemaakt, in samenhang met de gebezigde bedrijfsvoering en de wensen van het wooncomfort, is in het gebouw geheel afleesbaar gebleven. In het woongedeelte zijn naast het exterieur ook belangrijke delen van het interieur intact gebleven. We denken dan aan de kelder/opkamer, de gang en de woonkeuken met een restant van de schouw. Het bedrijfsgedeelte heeft, ondanks de veranderingen die in het verleden hebben plaatsgevonden, de typische bouwmassa van de langgevelboerderij als een belangrijke karakteristiek behouden. In het interieur bevinden zich belangrijke elementen van de traditionele boerderijenbouw. We denken dan aan de restanten van de eiken gebintconstructie in stal en schuur en de daarop rustende eiken kapconstructie. Het muurwerk herbergt aan de binnenzijde nog belangrijke overblijfselen van de eens aanwezige getoogde deeldeuren in de lange voorgevel.

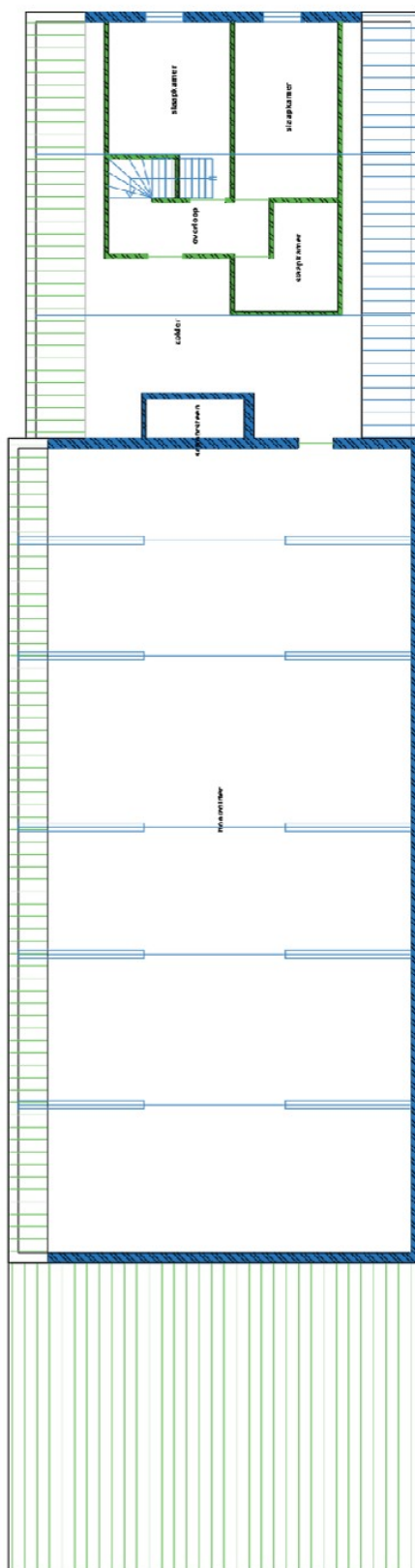
Advies

Het is erg belangrijk om bij de herbestemming de karakteristiek van het exterieur en de voor een boerderij kenmerkende delen van het interieur te behouden. Bij het exterieur speelt de lange voorgevel een grote rol. Deze gevel is, samen met de kopgevel, het visitekaartje van de boerderij. Wij adviseren om bij het woongedeelte de voorgevel geheel ongewijzigd te laten en bij het bedrijfs gedeelte een keuze te maken tussen de huidige situatie met de reeks betonnen stalramen of teruggaan naar de oorspronkelijke situatie met de drie stellen dubbele deuren. Er zijn voldoende aanwijzingen in het huidige muurwerk, op de oorspronkelijke bouwtekening en op een oude foto om deze op een goed onderbouwde wijze “terug te restaureren”. Vaak stuit zulks op principiële bezwaren maar in deze situatie is het een verantwoorde oplossing ter verkrijging van voldoende lichtinval. Wij adviseren om geen mengvorm van de oude en de huidige situatie toe te passen. In zo’n geval zal de voorgevel erg rommelig worden. In de lange achtergevel van de boerderij kan men zich bij hergebruik wat meer vrijheid permitteren. Voor wat het interieur betreft adviseren wij om in het woongedeelte de gang, de opkamer/kelder en eventueel de woonkeuken met schouw te behouden. Met uitzondering van de gang kunnen vertrekken dan wel worden samengevoegd. Bij het bedrijfs gedeelte is het behoud van de gehele eikenhouten constructie van essentieel belang. Deze hoeft niet perse te corresponderen met het huidige zolderniveau.

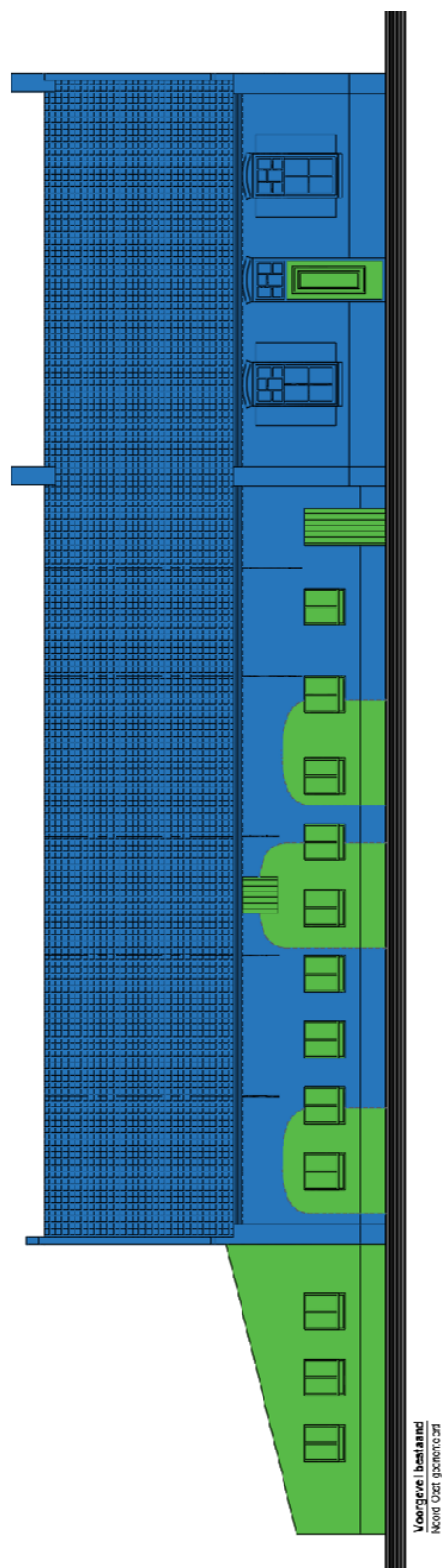
Bijlagen

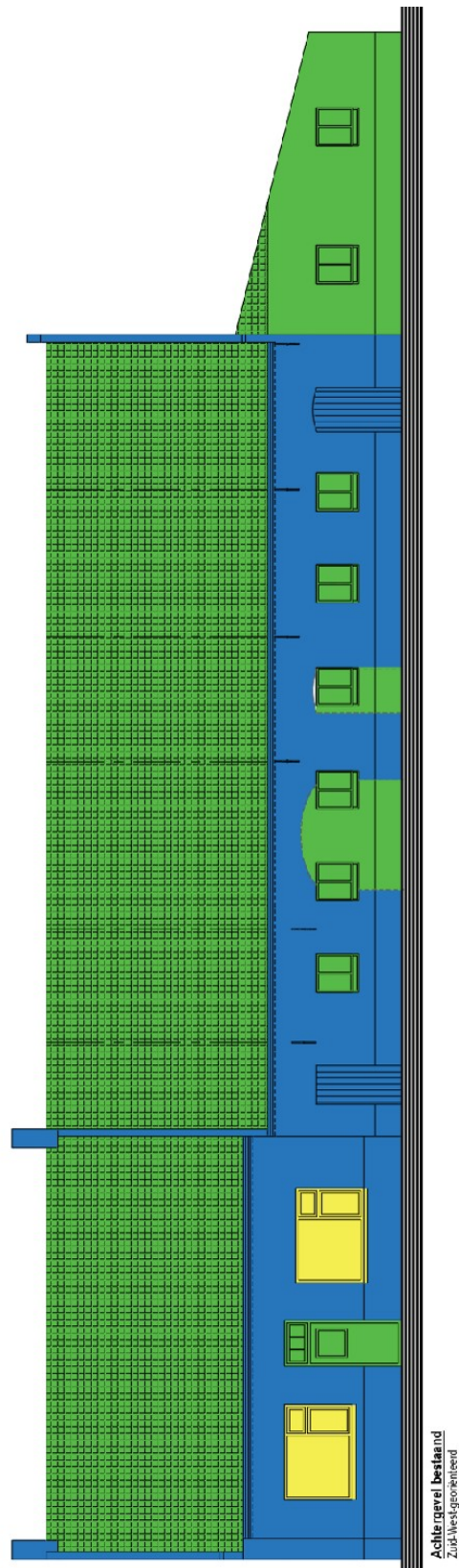
Bijlage 1 – Waardestelling boerderij

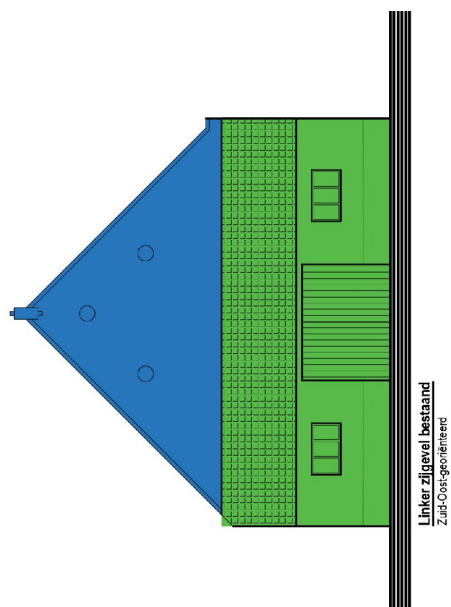
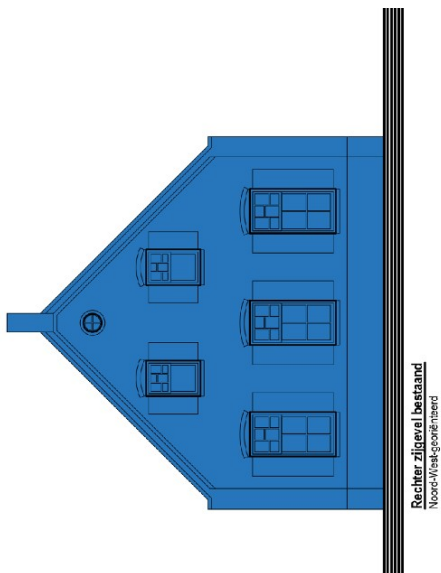

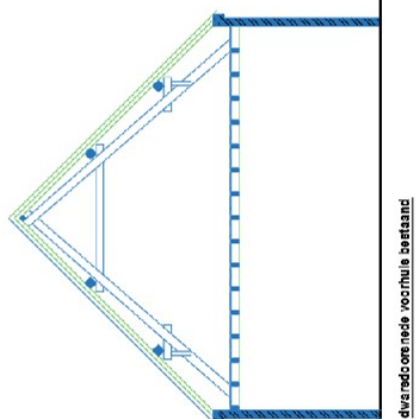
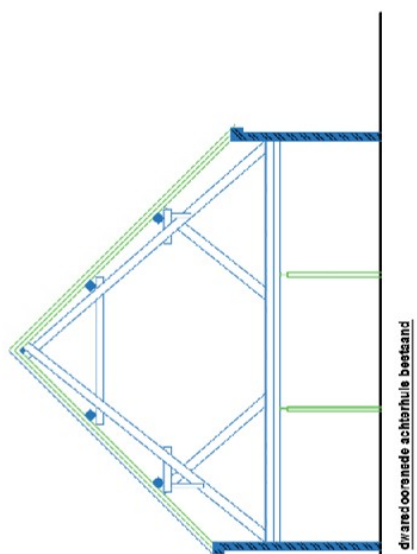
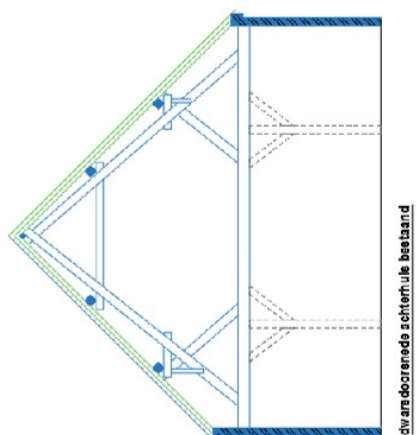

plafond te verdieping bestaand

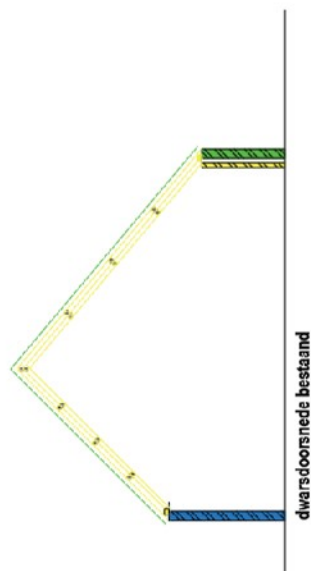

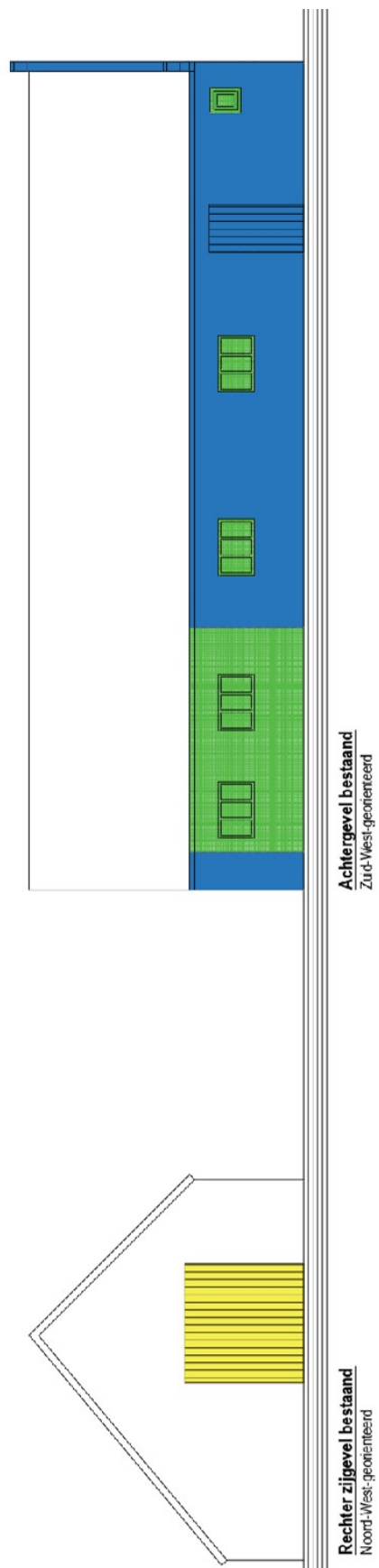
Bijlage 2 – Waardestelling bakhuis

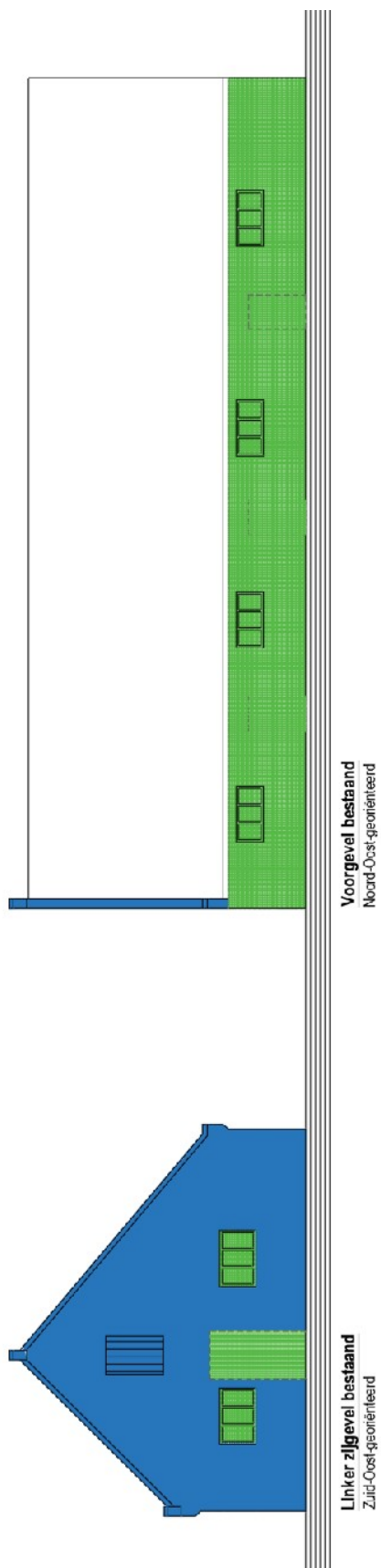

plattegrond begansgrond bestaand

dwarsdoorsnede bestaand

SCHAMP
Bouwkundig advies
Advies ruraal erfgoed

Jan Berendweg 2

5764 PK De Rips

T 0493 - 380355

M 06 - 57579908

E info@schamp-bouwkundigadvies.nl

I www.schamp-bouwkundigadvies.nl

Op werkzaamheden van Schamp Bouwkundig Advies is DNR 2011 van toepassing